

**Til Norges Bank**

23. juni 2015

**Tilrådning om observasjon av PT Astra International Tbk**

## Sammendrag

*Etikkrådet for Statens pensjonsfond utland (SPU) tilrår observasjon av PT Astra International Tbk på grunn av risikoen for at selskapet er ansvarlig for alvorlig miljøskade. Observasjonen gjelder selskapets plantasjevirksomhet i Indonesia. Den 11. juni 2015 kunngjorde Astra at selskapet umiddelbart stanser all hogst og konvertering av land under arbeidet med en ny bærekraftstrategi. Selskapet sier at det også i fremtiden vil unngå avskoging. På grunn av selskapets tidligere praksis og usikkerheten om hvilke reelle konsekvenser endringen i selskapets strategi vil innebære, er rådet kommet frem til at selskapet bør settes til observasjon. For å kunne vurdere fremdrift og konsekvenser av selskapets nye praksis anbefaler rådet en observasjonsperiode på fire år.*

## 1 Innledning

Etikkrådet avga 27. mars 2014 tilrådning til Finansdepartementet om å utelukke PT Astra International Corporation Tbk (Astra) og datterselskapet PT Astra Agro Lestari (AAL) fra Statens pensjonsfond utland (SPU).<sup>1</sup> Etikkrådet mente at det var en uakseptabel risiko for at Astra gjennom datterselskapet AAL var ansvarlig for alvorlig miljøskade knyttet til selskapets konvertering av tropisk skog til oljepalmeplantasjer. Finansdepartementet tok ingen beslutning i saken.

Etikkrådet har i 2015 vurdert om det har skjedd endringer i selskapets virksomhet og adferd som tilsier at grunnlaget for tilrådningen om utelukkelsene ikke lenger er til stede.

Astra er et indonesisk konsern med ulike forretningsområder. AAL driver plantasjevirksomheten og har i dag oljepalmeplantasjer på Sumatra, Kalimantan og Sulawesi.<sup>2</sup> Astra har en eierandel på 79,7 prosent i AAL. AAL er notert på børsen i Jakarta, men SPU har for tiden ingen beholdning i AAL.

Ved utgangen av 2014 hadde SPU aksjer i Astra til en markedsverdi av snaut 547 millioner NOK, tilsvarende en eierandel på 0,3 prosent.

## 2 Kort om grunnlaget for Etikkrådets tilrådning i 2014

Etikkrådet vurderte risikoen for alvorlig miljøskade knyttet til konvertering av skog og torvmyrer gjennom Astras utvikling av oljepalmeplantasjer. I vurderingen la rådet vekt på omfanget av konverteringen, i hvilken grad selskapets konsesjonsområder overlappet med områder med viktige biologiske verdier, og hvilke konsekvenser konverteringen ville ha blant annet for truede arter og deres habitater.

Rådets vurdering var konsentrert om 12 konsesjonsområder på til sammen ca 900 km<sup>2</sup> i Kalimantan og Sulawesi der selskapet nylig hadde konvertert eller var i ferd med å konvertere skog eller torvmyr til plantasjer. Rådet la til grunn at selskapets konsesjonsområder så ut til å ligge innenfor viktige globale økoregioner som er kjent for et uvanlig rikt biologisk mangfold med et stort innslag av stede egne arter. Et av konsesjonsområdene så ut til å overlappe med områder som var kartlagt som habitater for orangutanger og trolig også andre truede arter. I

---

<sup>1</sup> Tilrådningen er tilgjengelig på [www.etikkradet.no](http://www.etikkradet.no).

<sup>2</sup> Astra International: <http://www.Astra.co.id/index.php/business/detail/46>.

syv av konsesjonsområdene så det ut til at selskapet var i ferd med å konvertere sammenhengende skog i god tilstand, og muligens også primærskog som ikke hadde vært avvirket tidligere. Utviklingen av oljepalmeplantasjer ville bidra til en sterk fragmentering av et tilnærmet urørt sammenhengende skogområde med enestående økologiske verdier.

Astra ga ikke informasjon verken om hvor AALs konsesjonsområder befant seg, hvilken vegetasjon som dekket områdene, eller hvilke virkninger konverteringen ville ha på natur og miljø. AAL opplyste på sine nettsider at selskapet hadde kartlagt verneverdier som fantes i konsesjonsområdene, og gjennomført tiltak for å bevare disse etter konverteringen (High Conservation Value (HCV) assessments), men verken rapporter eller metoder som ble brukt i kartleggingen, var offentliggjort. Dermed var det heller ikke grunnlag for å vurdere i hvilken grad tiltakene ville være tilstrekkelige til å opprettholde verneverdiene i konsesjonsområdene. Rådet la også vekt på at AAL så ut til å ha konvertert HCV-områder som var satt av til vern i et av konsesjonsområdene. Rådet fant at dette, sammen med at selskapet ikke ga innsyn i HCV-vurderingene, svekket troverdigheten i selskapets arbeid med å bevare biologisk mangfold. Rådet konkluderte: "Grunnlaget for å vurdere skogtilstand, artsrikdom og økosystemer har i denne saken vært begrenset. Rådet finner at mangelen på data og selskapets ugjennomsiktighet, omfanget av konverteringen og det faktum at konsesjonsområdene synes å ligge i områder med et uvanlig rikt og enestående biologisk mangfold, innebærer en uakseptabel risiko for at konverteringen fører til en fullstendig og irreversibel endring av økosystemer og vegetasjon. De tiltakene som selskapet har foreslått, vil etter rådets syn ikke være tilstrekkelige til å redusere risikoen for alvorlig miljøskade knyttet til den pågående og fremtidige konverteringen av skog til oljepalmeplantasjer."

### 3 Rådets undersøkelser i 2015

Det er fortsatt lite informasjon om selskapets konsesjonsområder. Rådet har blant annet forsøkt å få verifisert Astras eierskap til fire konsesjonsområder på Sulawesi som det i tilrådningen var knyttet en viss usikkerhet til.<sup>3</sup> Rådet har gjennom lokale konsulenter tilskrevet relevante myndigheter (*the National Land Agency*) for å få informasjon om Astras datterselskap faktisk er konsesjonsinnehaver, men myndighetene har ikke besvart henvendelsen. Det hersker dermed fortsatt usikkerhet om dette.

En ny NGO-rapport om Astras plantasjevirkosomhet ble offentliggjort i mai 2015. Den dokumenterer at selskapet i løpet av 2014 fortsatt konverterte skog, trolig også primærskog, og torvmyr i sine konsesjonsområder.<sup>4</sup> Ifølge rapporten har dette hatt store negative konsekvenser for det biologiske mangfoldet i disse områdene og har blant annet bidratt til å ødelegge habitater for truede arter. Rapporten omhandler til dels noen av de samme konsesjonsområdene som rådet undersøkte, men beskriver også flere andre konsesjonsområder bl.a. på Sulawesi. Rapporten bekrefter på denne måten rådets

---

<sup>3</sup> I tilrådningen som ble avgitt i 2014, refererer rådet til fire konsesjonsområder på Sulawesi som ifølge kart fra *the National Land Agency (BPN)* over oljepalmeconsesjoner i Indonesia eies av AALs datterselskap, PT Gunung Sejahtera (PT GS).<sup>3</sup> Disse konsesjonsområdene var ikke oppgitt i AALs årsrapport. Astra fikk tilsendt utkast til tilrådning i 2013, men selskapet kommenterte ikke dette forholdet.

<sup>4</sup> Aidenvironment 2015: *Sustainability assessment of Astra Agro Lestari*, tilgjengelig på [http://www.regnskog.no/en/publications/reports/\\_attachment/44283/binary/41048](http://www.regnskog.no/en/publications/reports/_attachment/44283/binary/41048). Regnskogsfondet var oppdragsgiver for rapporten som siden er blitt brukt i en internasjonal kampanje mot Astra International. Se Climate Advisers, Forest Heroes og Regnskogsfondet 2015: *She's not a fan*, tilgjengelig på <http://www.shesnotafan.org/>

undersøkelser som tilrådommen fra januar 2014 var basert på. Astra hadde inntil 11. juni 2015 ikke offentliggjort vesentlig ny informasjon om tiltak knyttet til bevaring av biologisk mangfold. I sitt brev til NBIM av 8. juni 2015, opprettholdt Etikkrådet derfor sin anbefaling om å utelukke Astra International fra SPU på grunn av en uakseptabel risiko for alvorlig miljøskade knyttet til selskapets plantasjevirksomhet.

Den 11. juni 2015 kunngjorde AAL på sine nettsider at selskapet innfører et moratorium på all konvertering av land med umiddelbar virkning: "*Astra Agro Lestari ("AAL") has today introduced an immediate moratorium whereby it will stop all land conversion. Accordingly, AAL will ensure that there will be no clearance of any natural forest either by the Company or any of its contractors across all its operations in Indonesia.*" Og videre "*Consistent with the principles of no deforestation, respect for community rights and the conservation of peat lands, AAL is now in the process of formulating a detailed sustainability policy which will include the need for carrying out High Conservation Value (HCV) and High Carbon Stock (HCS) assessments prior to any future expansion.*"<sup>5</sup>

## 4 Etikkrådets vurdering

Astra stanser all hogst og konvertering av land under arbeidet med en ny bærekraftstrategi, og selskapet sier at det også i fremtiden vil unngå avskoging. Dette innebærer at den fremtidige risikoen for miljøskade kan være redusert. Grunnlaget for rådets tilråddning om å utelukke selskapet fra SPU er dermed endret.

Moratoriet indikerer en positiv endring i hvordan Astra fremover vil utvikle sine plantasjer. Selskapet sier at det vil utvikle en detaljert bærekraftsstrategi der behovet for vurderinger av verneverdier (HCV-verdier) og karbonmengde i skog skal inkluderes. Det er foreløpig ikke klart hva selskapets nye strategi faktisk vil innebære, og hvilke konkrete konsekvenser det vil ha for selskapets plantasjevirksomhet. Det vesentlige spørsmålet er om de tiltakene som selskapet gjennomfører, vil være tilstrekkelige til å ivareta det biologiske mangfoldet og viktige økologiske verdier i konsesjonsområdene.

Astra har også tidligere hatt strategier for å kartlegge og verne særlig verdifulle områder. I 2012 informerte Astra rådet om at selskapet "*strongly supports the preservation and conservation of the natural environment in Indonesia.*"<sup>6</sup> og videre at selskapet i utviklingen av nye plantasjer "*applies the concept of High Conservation Value Forest.*"<sup>7</sup> AAL opplyste også "*that its mission in conducting conservation is to develop a model of conservation area and biodiversity management in oil palm plantations.*"<sup>8</sup> Etter rådets oppfatning har det ikke vært samsvar mellom selskapets uttalte strategier og intensjoner og miljøkonsekvensene utviklingen av plantasjer synes å ha medført. Rådet legger vekt på at selskapet frem til kunngjøringen av moratoriet ser ut til å ha gjort lite for å avbøte miljøskader knyttet til konvertering av skog til plantasjer.

---

<sup>5</sup> <http://www.Astra-agro.co.id/index.php/indonesian-palm-oil-pledge-ipop>. Astra skriver også at selskapet vil slutte seg til *the Indonesian Palm Oil Pledge* (IPOP) som er en avtale mellom fire palmeoljeselskaper (Wilmar, Golden Agri Resources, Cargill og Asian Agri) og det indonesiske handelskammeret om å produsere palmeolje på en mer bærekraftig måte. Se [file:///C:/Users/FIN/Downloads/indonesia\\_palm\\_oil\\_pledge\\_in\\_un\\_climate\\_summit\\_ny\\_240914\\_final%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/FIN/Downloads/indonesia_palm_oil_pledge_in_un_climate_summit_ny_240914_final%20(3).pdf)

<sup>6</sup> Astras brev til Etikkrådet 13. juni 2012.

<sup>7</sup> Se fotnote 6.

<sup>8</sup> <http://www.astra-agro.co.id/index.php/biodiversity>

På grunn av selskapets tidligere praksis og usikkerheten om hvilke reelle konsekvenser endringen i selskapets strategi vil innebære, er rådet kommet frem til at selskapet bør settes til observasjon. For å kunne vurdere fremdrift og konsekvenser av selskapets nye praksis anbefaler rådet en observasjonsperiode på fire år.

Hvis det innenfor observasjonsperioden viser seg at selskapets tiltak ikke vil være tilstrekkelige for å ivareta biologisk mangfold og viktige økologiske verdier i konsesjonsområdene, vil Etikkrådet vurdere om det er grunnlag for å utelukke selskapet fra SPU.

## 5 Tilrådning

Etikkrådet tilrår å sette PT Astra International Tbk til observasjon i en periode på fire år grunnet risikoen for at selskapet er ansvarlig for alvorlig miljøskade.

\*\*\*

Johan H. Andresen  
Leder  
(sign.)

Hans Chr. Bugge  
(sign.)

Cecilie Hellestveit  
(sign.)

Arthur Sletteberg  
(sign.)

Guro Slettemark  
(sign.)